

економічної безпеки — це запорука стабільності, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності України у глобальному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Гаркавий Валерій. Економічна безпека як обов'язковий елемент сталого розвитку. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. Vol. 3, No. 3, 2024, pp. 58- 69. doi:10.46299/j.isjmef.20240303.06.
2. Економічна безпека: конспект лекцій / О.М. Вишневська, О.М. Зуб. Миколаїв : МНАУ, 2015. 88 с.
3. Дацун А.О. Економічна безпека як основа сталого розвитку держави. *ХНЕУ*, 2013. [Електронний ресурс]. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/3794/1/> (Дата звернення: 21.10.2025)
4. Економічна безпека держави: навчально-методичний посібник / Живко З.Б., Черевко О.В., Копитко М.І., Зачосова Н.В., Живко М.О., Серeda В.В., Занора В.О., Бієвець А.В.; за ред. Живко З.Б. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 240 с.

Анотація: *The article examines economic security as a key element of the national security system and the foundation of sustainable development of the state. The essence of economic security, its structural components, main threats and directions of strengthening are determined. The emphasis is on the relationship between economic stability, competitiveness and sustainable growth as factors ensuring the well-being of society.*

Ключові слова: *economic security, sustainable development, national security, economic stability, state, threats.*

*Науковий керівник – СУРІНА Ганна,
к.філос.н., ст. викладач
кафедри українознавства і суспільних наук
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ВПЕВНЕНІСТЮ У СОБІ ТА ЕМОЦІЙНИМ ІНТЕЛЕКТОМ

МЕЛЕНЧУК Наталя, кандидат психологічних наук, доцент,
завідувачка кафедри педагогіки та психології

Міжнародного гуманітарного університету м. Одеса

МОРОЗОВА М., здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
спеціальності 053 Психологія

Міжнародного гуманітарного університету м. Одеса

Анотація. *У тезах розглянуто взаємозв'язок між впевненістю у собі та емоційним інтелектом як важливими особистісними чинниками соціальної адаптації та саморегуляції. Емпірично встановлено наявність статистично значущих кореляцій між рівнем впевненості*

та окремими компонентами емоційного інтелекту. Показано, що високий рівень впевненості у собі супроводжується низькою потребою в активній емоційній рефлексії та контролі емоційних процесів. Водночас, виявлено, що соціальна сміливість характеризується розвиненими навичками управління та розуміння емоцій, що підкреслює важливість формування емоційної компетентності як умови особистісної стійкості.

Ключові слова: *впевненість у собі, емоційний інтелект, емоційна регуляція, соціальна адаптація.*

Актуальність теми дослідження. Впевненість у собі є ключовим елементом особистісного розвитку й успішної адаптації в сучасному світі, оскільки як комплексний психологічний феномен вона охоплює емоційні, когнітивні та поведінкові аспекти особистісного функціонування [1, 2, 3]. Водночас емоційний інтелект виступає важливим механізмом усвідомлення й регуляції емоцій, що визначає ефективність міжособистісної взаємодії та психологічної стійкості. Міжнародні дослідження підтверджують взаємозв'язок між рівнем емоційного інтелекту та самооцінкою, стресостійкістю і соціальною адаптивністю [5, 6], однак співвідношення впевненості у собі та складових емоційного інтелекту в українському науковому середовищі вивчено недостатньо, що зумовлює необхідність подальшого емпіричного аналізу.

Метою статті є викладення результатів емпіричного дослідження взаємозв'язку впевненості у собі та емоційного інтелекту.

Методики дослідження. Діагностика показників впевненості в собі здійснювалась за допомогою «Тесту впевненості в собі» В. Г. Ромека; дослідження показників емоційного інтелекту – з використанням методики «Тест-опитувальник емоційного інтелекту» Д. В. Люсіна [4].

З метою пошуку взаємозв'язку між показниками впевненості у собі та показниками емоційного інтелекту нами був здійснений кореляційний аналіз даних за допомогою комп'ютерної програми SPSS 21.0 for Microsoft Windows.

Отже, розглянемо результати кореляційного аналізу між показниками впевненості у собі та показниками емоційного інтелекту. Отримані значимі кореляційні зв'язки наведені в таблиці 1.

Таблиця 1. Значущі коефіцієнти кореляцій між показниками впевненості у собі та показниками емоційного інтелекту

Показники впевненості у собі	Показники емоційного інтелекту						
	МУ	ВР	МЕІ	ВЕІ	РЕ	УЕ	ЗЕІ
ВпС	-337*	-353*		-383*			
ССм	500**	425**	332*	368*	400*	557**	593**

Примітка: 1) нулі і коми не позначені; 2) * - $\rho \leq 0,05$; ** - $\rho \leq 0,01$; 2) N=37; 3) умовні позначення показників впевненості у собі: ВпС – впевненість у собі; ССм – соціальна сміливість; 4) умовні позначення показників емоційного інтелекту: МУ – управління чужими емоціями; ВР – розуміння своїх емоцій; МЕІ – міжособистісний ЕІ; ВЕІ – внутрішньоособистісний ЕІ; РЕ – розуміння емоцій; УЕ – управління емоціями; ЗЕІ – загальний показник ЕІ.

Аналіз табл. 1. свідчить про наявність значимих додатніх і від’ємних зв’язків на 1% та 5% рівнях між показниками, що вивчаються. Так, показник впевненості у собі ВпС встановив значимі від’ємні зв’язки на 5% рівні з такими показниками емоційного інтелекту, як МУ (управління чужими емоціями), ВР (розуміння своїх емоцій) та ВЕІ (внутрішньоособистісний ЕІ). Виявлені від’ємні кореляції свідчать про те, що зі зростанням рівня впевненості у собі відбувається зниження інтенсивності емоційної рефлексії та потреби у свідомому контролі як власного емоційного стану, так і емоційного стану інших людей.

Такий результат може бути інтерпретований через специфіку психологічної природи зазначених конструктів. Показник МУ (управління чужими емоціями) віддзеркалює здатність впливати на емоції інших людей, у тому числі знижувати інтенсивність небажаних переживань або викликати бажані емоційні стани, що потенційно може включати елементи маніпулятивності. Від’ємний зв’язок між показниками МУ та ВпС вказує, що особи з вищою упевненістю у собі менше потребують регулювання емоцій інших для підтримання власного статусу чи психологічної рівноваги, тобто вони не розглядають емоційне поле соціальної взаємодії як ресурс для самоствердження. Від’ємний кореляційний зв’язок між показниками ВпС та ВР (розуміння власних емоцій) свідчить про те, що чим більше рівень упевненості в собі, тим менше схильності до детального аналізу та вербалізації власних переживань. Натомість низький рівень упевненості у собі

часто супроводжується підвищеною зосередженістю на внутрішніх станах та пошуком причин власних емоцій. Подібну тенденцію відображає і від'ємний зв'язок між показниками ВпС та ВЕІ (внутрішньоособистісний ЕІ). Внутрішньоособистісний емоційний інтелект характеризує здатність не лише усвідомлювати, а й ефективно регулювати власні емоції. Ймовірно, у більш упевнених у собі осіб регуляція емоцій здійснюється переважно на рівні стабільних ціннісних установок, життєвої позиції та сформованої «Я-концепції», а не за допомогою ситуативної емоційної саморегуляції. Узагальнюючи, можна стверджувати, що високий рівень упевненості у собі супроводжується низькою потребою в активній емоційній рефлексії та контролі емоційних процесів.

В свою чергу, показник соціальної сміливості (ССм) продемонстрував значну кількість додатних кореляційних зв'язків з компонентами емоційного інтелекту, причому більшість з них – на високому рівні статистичної значущості (1%). Це свідчить про те, що соціальна сміливість та відкритість до взаємодії характеризуються розвиненими емоційними компетентностями як у сфері усвідомлення емоцій, так і їх регуляції в міжособистісному та внутрішньоособистісному вимірах.

Таким чином, можна стверджувати, що емоційний інтелект виступає психологічною основою соціальної активності, забезпечує впевнене включення в міжособистісні взаємодії та сприяє адаптивній поведінці у соціально насичених або потенційно напружених ситуаціях.

Список використаних джерел:

1. Гірняк А. М. Психологічні чинники формування впевненості в собі в юнацькому віці. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*, 2021. № 3(2). С. 45–51.
2. Меленчук Н.І. Особливості емоційного інтелекту у осіб, схильних та не схильних до авантюристичності. *Наука і освіта: науково-практичний журнал Південного наукового центру АПН України*. Одеса, 2014. № 2. С. 37–41.
3. Смоляр Л. В. Розвиток впевненості в собі як умова психологічної стійкості особистості в умовах невизначеності. *Психологія і особистість*, 2023. № 2(18). С. 112–120.
4. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с.

5. Bsharat M. Emotional Intelligence and Self-Esteem among Nursing Students. *Journal of Nursing Education*. 2024

6. Petrides K., Mikolajczak M. Trait Emotional Intelligence and Emotional Regulation. *Emotion Review*, 2020. № 12(1).

Abstract. *The theses consider the relationship between self-confidence and emotional intelligence as important personal factors of social adaptation and self-regulation. Empirically, the presence of statistically significant correlations between the level of confidence and individual components of emotional intelligence has been established. It has been shown that a high level of self-confidence is accompanied by a low need for active emotional reflection and control of emotional processes. At the same time, it has been found that social courage is characterized by developed skills in managing and understanding emotions, which emphasizes the importance of forming emotional competence as a condition for personal stability.*

Keywords: *self-confidence, emotional intelligence, emotional regulation, social adaptation.*

ЕВОЛЮЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ: ВІД КУЛЬТУРИ ПРАГМАТИЗМУ ДО КУЛЬТУРИ ГІДНОСТІ

**МЕЛЬНИК Наталія, здобувачка вищої освіти
спеціальність 015 «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології)»**

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. *Як би ми не ставилися до толерантності, вона міцно увійшла до нашої ментальності. За всієї її невизначеності толерантність вже давно увійшла до масової свідомості. Термін «толерантність» широко використовується у різних сферах життєдіяльності людини: політичній, соціальній, виробничий тощо.*

Ключові слова: *толерантність, мистецтво жити, українські традиції, добрі побажання, еволюційна норма.*

Толерантність перестала бути міфом, вона стала однією з нових норм поведінки та свідомості. Толерантність глибоке та широке поняття, яке треба досліджувати. В повсякденні часто термін «толерантність» асоціюють з поняттям «терпимість». Якщо дослідити ключові вітчизняні словники, такі як: «Словник української мови» (за редакцію Білодіда), «Великий тлумачний словник сучасної української мови» (за редакцію Бусела) та «Словник української мови» Грінченка, видання 1907-1909 року в яких термін «толерантність» не асоціюється зі словом «терпимість». Терпимість, скоріш всього співпадає з поняттям чогось слабкого [1, с. 107]: «витримай, потерпи, будь стійким», це поняття поблажливості.